

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ СОВЕТЫ**

КАРАР

2020 ел, 3 август

№306

**Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы каршындагы
Яшьләр парламенты турындагы нигезләмәне раслау хакында**

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы эшчәнлегенә яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен норматив-хокукый жайга салу, яшьләр проблемаларын хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү, яшьләр өчен закон чыгару эшчәнлегенә күнекмәләрен үзләштерүдә шартлар тудыру һәм Татарстан Республикасы яшьләренең Россия яшьләр парламентаризмы хәрәкәтендә катнашуы максатларында Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы **карап итте:**

1.Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турында Нигезләмәне расларга.

2.Апас муниципаль район Советының 2015 елның 20 апрелендәге «Апас муниципаль районы Яшьләр парламентын төзү турында» 255 номерлы карары үз көчен югалткан дип танырга.

3.Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга.

4.Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Башлыгы урынбасары Л.Т. Хантимировка йөкләргә.

**Апас муниципаль районы
Башлыгы
Апас муниципаль районы
Советы рәисе**

Р.Ф. Хисамутдинов

**Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы каршындагы
Яшьләр парламенты турында
НИГЕЗЛӘМӘ**

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты (алга таба – яшьләр парламенты) Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы эшчәнлегенә ярдәм итү, яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен законнар белән һәм норматив – хокукый жайга салу, яшьләр проблемаларын хәл итү буенча тәкъдимнәр эзерләү, яшьләр өчен шартлар тудыру, закон чыгару эшчәнлегенә күнекмәләрен үзләштерүдә һәм Татарстан Республикасы яшьләренең Россия яшьләр парламентаризмы хәрәкәтендә катнашуына ярдәм итү максатларында оештырыла.

2. Яшьләр парламенты вәкиллеке орган каршындагы киңәшмә һәм консультатив орган булып тора һәм үз эшчәнлеген әлеге Нигезләмә һәм яшьләр парламенты регламенты нигезендә иҗтимагый башлангычларда гамәлгә ашыра.

3. Яшьләр парламенты вәкиллеке орган вәкаләтләре вакытына формалаша.

II. Яшьләр парламентының төп бурычлары

4. Яшьләр парламентының төп бурычлары булып түбәндәгеләр тора:

1) муниципаль берәмлек территориясендә кулланыла торган, яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылучы норматив-хокукый актларны (алга таба – норматив-хокукый акт) эшләүдә яшь гражданнарның инициативаларын тәкъдим итүдә булышлык күрсәтү;

2) яшьләрнең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре өлкәсендә норматив хокукый актларны камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү;

3) муниципаль берәмлекнең яшьләр хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы норматив-хокукый актлары проектларын карауга эзерләү буенча вәкиллеке орган эшчәнлегендә катнашу;

4) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы норматив-хокукый актларга мониторинг ясауны гамәлгә ашыру буенча вәкиллеке орган эшчәнлегендә катнашу;

5) муниципаль берәмлек территориясендә Яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау өлкәсендәге законнарны гамәлгә ашыруга жәмәгать контролен гамәлгә ашыру;

6) Яшьләр даирәсендә яшьләрнең хокукый культурасын һәм юридик грамоталылыгын күтәрүгә һәм актив гражданлык позициясен формалаштыруга

юнәлдерелгән агарту һәм аңлату эшләре үткәрү;

7) дәүләт яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыру буенча жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында яшь гражданның фикерен өйрәнү;

8) ижтимагый әһәмиятле идеяләргә һәм инициативаларны алга этәрү һәм аларга ярдәм итү, тәжрибә уртаклашу максатларында халыкара, гомумроссия, төбәкара, төбәк һәм жирле яшьләр һәм балалар ижтимагый берләшмәләре белән даими хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

9) Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты белән мәгълүмати хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

10) яшьләр парламентын булдыру максатларына туры килә торган һәм законнарға каршы килми торган башка мәсьәләләргә хәл итү.

III. Яшьләр парламенты составы һәм тәртибе

5. Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче Россия Федерациясе гражданны, яшьләр парламенты әгъзасы буларак, үз вәкаләтләрен раслаган көнне дә кертеп, 18 яшьтән 35 яшькә кадәр яшьләр була ала.

6. Яшьләр парламенты конкурс нигезендә муниципаль берәмлек яшьләрен вәкилләклә органда депутатлар санына тигез санда тәкъдим итүче гражданнырдан төзелә;

7. Әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән яшьләр вәкилләреннән торган Яшьләр парламентының персонал составы әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс турындагы Нигезләмә нигезендә Татарстан Республикасы территориясендә үткәрелә торган конкурс нәтижәләре буенча билгеләнә.

8. Яшьләр парламенты составына тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен тәкъдим итүче, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзалары керә. Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзаларын, тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен тәкъдим итүче әгъзаларны яшьләр парламенты составына кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

9. Яшьләр парламенты әгъзалары булып 35 яшькә кадәргә вәкилләклә орган депутатлары катнаша ала. Вәкилләклә орган депутатларын Яшьләр парламенты составына кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

10. Яшьләр парламенты составына керү нияте турында гариза вәкилләклә орган депутаты тарафыннан яшьләр парламенты Советына жиберелә.

11. Яшьләр парламенты әгъзасы вәкилләклә органда фракциягә ия партия вәкиле (алга таба - партия вәкиле) булырга мөмкин. Вәкилләклә органга сайлауларда тиешле партия кандидатлары исемлеге составына кергән яшьләр парламенты составына кертелгән көнне дә кертеп, 35 яшькә кадәргә Россия Федерациясе гражданы партия вәкиле була ала. Яшьләр парламенты составына партия вәкилләрен кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

12. Яшьләр парламенты составына партия вәкилен кертү партия вәкиленең шәхси гаризасы һәм Вәкаләтле органда тиешле фракциянең документаль рәсмиләштерелгән карары нигезендә Яшьләр парламенты Советы тарафыннан

гамәлгә ашырыла. Яшьләр парламенты составына партиянең бер вәкиле кертелә.

13. Алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты советы конкурс буенча сайланган вәкилләккә органда кеше санын, тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен, вәкилләккә орган депутатларын һәм партияләрдән тыш составына кертелгән партияләренә вәкилләрен Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзаларының санын исәпкә алып, яшьләр парламентының йомгаклау сан составын билгели һәм Яшьләр парламенты әгъзаларының вәкаләтләрен раслый. Беренче чакырылыш Яшьләр парламентының йомгаклау санын билгеләү һәм аның әгъзаларының вәкаләтләрен раслау муниципаль берәмлекнең вәкилләккә органы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы Советы тарафыннан, ә ул булмаганда – вәкилләккә орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

14. Үз кандидатурасын тәкъдим иткән яшьләр парламенты әгъзасы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, әлеге Нигезләмәнең 6 пункты нигезендә, яшьләр парламенты әгъзасы итеп, тиешле исемлек буенча иң күп тавыш жыйган кандидат билгеләнә. Күрсәтелгән карар Яшьләр парламенты Советы тарафыннан 10 көн дәвамында кабул ителә.

15. Әлеге нигезләмәнең 14 пунктында күрсәтелгән исемлектә, иң күп тавыш алган башка кандидатлар булмаган очракта, яшьләр парламенты әгъзаларын сайлау әлеге Нигезләмә нигезендә конкурс уздыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

16. Конкурс нәтижәләре буенча Яшьләр парламенты әгъзалары саны әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында билгеләнгән санга туры килмәсә, яшьләр парламенты әгъзаларының житмәгән санын сайлау әлеге Нигезләмә нигезендә конкурс үткәрү юлы белән гамәлгә ашырыла.

17. Яшьләр парламенты Регламентында каралган очракларда Яшьләр парламенты әгъзасы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

IV. Яшьләр парламенты эшен оештыру

18. Яшьләр парламентының беренче утырышы алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты Советы тарафыннан (Яшьләр парламентының беренче утырышы муниципаль берәмлекнең вәкилләккә органы каршындагы Яшьләр ижтимагый палатасы советы тарафыннан, ә ул булмаганда - вәкилләккә орган тарафыннан) чакырыла.

19. Яшьләр парламентының беренче утырышын алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты рәисе ачып жибәрә (беренче чакырылыш Яшьләр парламентының беренче утырышын-муниципаль берәмлекнең вәкилләккә органы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы рәисе, Ә ул булмаганда – вәкилләккә орган вәкиле).

20. Беренче утырышта Яшьләр парламенты әгъзалары ачык тавыш бирү белән яшьләр парламенты әгъзалары арасынан рәисне, Рәис урынбасарларын, жаваплы Сәркатипне сайлыйлар, Яшьләр парламенты Советының санлы составын билгелиләр һәм аның әгъзаларын сайлыйлар, Яшьләр парламенты комиссияләрен төзиләр һәм аларның рәисләрен сайлыйлар. Яшьләр парламенты рәисләренә кандидатлар үз программаларын тәкъдим итәргә тиеш.

Яшьләр парламенты рәисе урынбасарларының саны Яшьләр парламенты Рәисе тәкъдире белән билгеләнә.

21. Яшьләр парламенты утырышы, әгәр анда яшьләр парламенты әгъзаларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе катнаша, тулы хокуклы була.

22. Яшьләр парламенты үз эшчәнлегә юнәлешләре буенча эшче һәм эксперт төркемнәре төзәргә, тәкъдимнәр эшләргә һәм кабул итәргә, аларны вәкилләклә органга һәм жирле үзидарә органнарына жиберәргә хокуклы.

23. Яшьләр парламенты карары, Әгәр аның өчен Яшьләр парламентының сайланган әгъзалары саныннан, шулай ук аның составына кертелгән Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзаларының, тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен, вәкилләклә орган депутатлары һәм партия вәкилләренең күпчелегә тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

24. Яшьләр парламенты советында Яшьләр парламенты Рәисе житәкчеләк итә, аның вәкаләтләре Яшьләр парламенты регламенты белән билгеләнә.

25. Яшьләр парламенты Советы:

1) Яшьләр парламентының һәм аның комиссияләренең эшен оештыра һәм координацияли;

2) Яшьләр парламенты регламентын эшли һәм аны яшьләр парламенты раславына тәкъдим итә;

3) чираттагы елга Яшьләр парламентының эш планнарын эшли һәм аларны Яшьләр парламентына раслауга тәкъдим итә;

4) Яшьләр парламенты регламенты нигезендә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

26. Яшьләр парламенты комиссияләре эшен оештыра һәм яшьләр парламенты утырышларында карау өчен үз функцияләренә ярашлы тәкъдимнәр һәм карарлар проектларын әзерли.

27. Яшьләр парламенты эшендә Россия Федерациясә Федераль Собрание сә Дәүләт Думасы, Дәүләт Советы депутатлары, муниципаль берәмлекләргә вәкилләклә органнары депутатлары, шулай ук чакыру буенча Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары житәкчеләре, муниципаль берәмлекләргә башкарма комитетлары вәкилләре, Татарстан Республикасы территориясендә эшләүче сәяси партияләр һәм ижтимагый оешмалар житәкчеләре, башка вазыйфаи затлар катнаша ала.

Татарстан Республикасы
Апас муниципаль районы
Советы каршындагы
Яшьләр парламенты турындагы
нигезләмәгә кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ СОВЕТЫ КАРШЫНДАГЫ ЯШЬЛӘР ПАРЛАМЕНТЫН ФОРМАЛАШТЫРУ БУЕНЧА КОНКУРС ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1. Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы вәкаләтле орган каршындагы Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс үткәрүнең гомуми принципларын һәм тәртибен билгели (алга таба - конкурс).

2. Конкурс Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты составын (алга таба - яшьләр парламенты) Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советында (алга таба - вәкилләкле орган) депутатлар санына тигез күләмдә формалаштыру максатларында үткәрелә.

II. БӘЙГЕНЕ ОЕШТЫРУЧЫ

3. Конкурсны оештыру һәм үткәрүне оештыру комитеты (алга таба - Комитет) гамәлгә ашыра.

4. Комитет составы вәкилләкле орган, алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты вәкилләре (беренче чакырылыш Яшьләр парламентын төзү буенча конкурс үткәрелгәндә - муниципаль берәмлекнең вәкилләкле органы каршындагы иҗтимагый яшьләр палатасы вәкилләре), яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыручы муниципаль берәмлек башкарма хакимияте органы вәкилләре арасынан паритетлы нигездә төзелә.

5. Комитет составы, шул исәптән аның Рәисе, алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән раслана (беренче чакырылыш Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс үткәрү комитетына карата - вәкилләкле орган каршындагы Иҗтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда – вәкилләкле орган тарафыннан). Комитет саны 3 кешедән дә ким була алмый.

6. Комитет:

1) Интернет челтәрәндәге бәйгенең рәсми мәгълүмат ресурсы булган сайтта конкурста катнашу өчен гаризалар кабул итә <http://molparlament.tatar> (алга таба - мәгълүмат сайты);

2) конкурста катнашучылар белән үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыра;

3) конкурстка йомгак ясый;

4) әлеге Нигезләмәдә каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

7. Комитет утырышы, эгәр анда комитетның расланган эгъзаларының яртысыннан артыгы катнашса, хокуклы дип санала.

8. Комитет карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, комитет рәисе тавышы хәлиткеч булып тора.

9. Комитет вәкаләтләре Яшьләр парламентының йомгаклау составы расланганнан соң туктатыла.

III. КОНКУРСНЫ ҮТКӘРҮ ШАРТЛАРЫ ҺӘМ ТӘРТИБЕ

10. Конкурсны игълан итү, шул исәптән аны үткәрү вакыты турында карар алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты тарафыннан кабул ителә. Беренче чакырылыш Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс игълан итү, шул исәптән конкурсны үткәрү вакыты турында карар вәкиллекле орган каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы тарафыннан кабул ителә, ә ул булмаганда – вәкиллекле орган тарафыннан кабул ителә.

11. Конкурсны игълан итү турында карар, конкурсны үткәрү шартлары һәм вакыты турында мәгълүмат Комитет тарафыннан конкурсны мәгълүмати сайтта игълан итү турында Карар кабул ителгәннән соң биш эш көне эчендә урнаштырыла, шулай ук Интернет челтәрендәге вәкиллекле органның рәсми сайтында урнаштыру өчен жибәрелә.

12. Яшьләр парламенты эгъзаларына кандидатлар Яшьләр парламенты турындагы Нигезләмәнең 5 пункты белән билгеләнгән таләпләргә туры килергә тиеш.

Конкурста Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексының 20.3 һәм 20.29 статьяларында каралган административ хокук бозулар кылган өчен административ җаваплылыкка тартылган (жәлеп ителгән) затлар Яшьләр парламенты эгъзалыгына кандидатлар сыйфатында катнашырга хокуклы түгел.

13. Конкурс этаплап үткәрелә.

14. Конкурсның беренче этабы Конкурста катнашырга теләк белдергән гражданнар тарафыннан гаризалар кабул итүне үз эченә ала.

15. Гаризалар электрон рәвештә Мәгълүмати сайтка тапшырыла;

16. Гариза составына түбәндәгеләр керә:

1) алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән билгеләнгән форма буенча шәхси гариза (беренче чакырылыш Яшьләр парламенты составын формалаштырганда - вәкаләтле орган каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда – вәкиллекле орган тарафыннан);

2) алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән билгеләнгән форма буенча кандидатның тутырылган анкетасы (беренче чакырылыш Яшьләр парламенты составын формалаштырганда - вәкиллекле орган каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда – вәкиллекле орган тарафыннан.). Анкетада конкурста катнашу өчен үз кандидатурасын тәкъдим иткән гражданның әлегә Нигезләмәнең 12 пунктында күрсәтелгән таләпләргә туры килү-килмәүне билгеләргә мөмкинлек бирүче белешмәләр мәжбүри рәвештә күрсәтелергә тиеш;

3) гражданның шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә ризалыгы.

17. Конкурста катнашу өчен гражданның гаризалары турыдан-туры Комитет тарафыннан кабул ителә.

18. Тапшырылган (жибәрелгән) гаризалар Комитет тарафыннан тикшерелә. Тикшерү нәтижеләре буенча Комитет гариза кабул итү һәм конкурсның киләсе этабында катнашу өчен рәхсәт бирү турында карар кабул итә. Киләсе этапта катнашуга рәхсәт алган кандидат Яшьләр парламенты әгъзалыгына кандидат статусын ала (алга таба - кандидат).

19. Конкурсның икенче этабы яшьләр парламенты составын формалаштыру буенча конкурс тавыш бирүенә яшьләрне жәлеп итү буенча кандидатлар катнашында чаралар үткәргәнә үз эченә ала.

20. Комитет кандидатлар катнашында чаралар исемлеген формалаштыра. Һәр кандидат кандидат мөстәкыйль рәвештә билгеләнә торган бер чарада катнашырга тиеш. Чарада кандидат катнашмаган очракта, Комитет аны конкурста катнашудан читләштерә.

Кандидат законнарға каршы килми торган чараларны үзә мөстәкыйль рәвештә үткәргәнә хокуклы.

21. Өченче этап кандидатлар өчен тавыш бирү үткәргәнә тора.

22. Кандидатлар өчен тавыш бирү Интернет челтәрә сайтында башкарыла <https://open.tatarstan.ru/polls> (алга таба-тавыш бирү сайты).

23. Тавыш бирүдә Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче 14 яшьтән 35 яшькә кадәр (алга таба - тавыш бирүдә катнашучы) Россия Федерациясе гражданның катнаша ала.

24. Тавыш бирүдә катнашучы кандидатларның чикләнмәгән саны өчен тавыш бирергә хокуклы. Бу чакта муниципаль берәмлектән кандидат өчен бары тик Татарстан Республикасының тиешле муниципаль берәмлеге территориясендә яшәүче тавыш бирүдә катнашучы гына тавыш бирергә хокуклы.

25. Тавыш бирүдә катнашучы кандидатлар өчен бер генә тапкыр тавыш бирергә хокуклы.

26. Дүртенче этап конкурсның тавыш бирү нәтижеләрен игълан итү һәм бастыруны үз эченә ала.

27. Конкурста Татарстан Республикасының тиешле муниципаль берәмлегендә иң күп тавыш жыйган кандидатлар жиңүче дип танылды.

28. Тавыш бирү нәтижеләре <http://molparlament.tatar> .мәгълүмати сайтта урнаштырыла

29. Конкурсны үткәргәнә вакыты, шул исәптән конкурсның һәр этабы вакыты, конкурсны үткәргәнә турындагы карарда билгеләнә.